

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

ПЕДАГОГІКА ЗДОРОВ'Я

Збірник наукових праць
VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
18-19 травня 2018 року

Харків-2018

застосовувати загальнонавчальні уміння та предметні знання для проектування та організації екологічно безпечної діяльності у навчальних соціально проблемних екологічних ситуаціях в інтересах сталого розвитку, здоров'я людини та безпеки життєдіяльності [3; 5].

Екологічна освіта в сучасних умовах індустріалізації та урбанізації має бути спрямована в першу чергу на зміну ставлення людини до навколишнього середовища. Екологічне виховання покликане забезпечити сучасну молодь науковими знаннями про взаємозв'язок природи і суспільства, сформувані розуміння, що природа – це першооснова існування людини, а людина – частина природи.

Література

1. Савкіна Т., Єчкало Ю. Комплексний підхід до формування ключових компетентностей при вивченні фізики // Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця (НПК-2017): матер. міжнар. наук.-пр. конф., 7-8 грудня 2017 р., м. Суми. – Суми, 2017. – Ч. 1. – С. 166-168.
2. Захлебный А.Н., Дзятковская Е.Н. Экологическая компетенция как новый планируемый результат экологического образования // Экологическое образование: до школы, в школе, вне школы. – 2007. – № 3. – С. 3-8.
3. Morkun V. et all. Environmental Competence of the Future Mining Engineer in the Process of the Training // The Social Sciences. – 2017. – 11 (12). – pp. 2034-2039.
4. Безденежных Е.А., Брикман И.С. Физика в живой природе и медицине. – К.: Рад. шк., 1986. – 199 с.
5. Фокин Ю.Г. Преподавание и воспитание в высшей школе: методология, цели и содержание, творчество: учеб. пособ. – М.: ИЦ «Академия», 2002. – 224 с.

Собко Г.В.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

ФЕНОМЕН КИТАЙСЬКОЇ ЄВГЕНІКИ

Питання розвитку такої молоді науки, як євгеніка, сьогодні актуальне і цілком своєчасне. Поки людство думає про продовження життя, вчену й цілі інститути працюють над програмами, які націлені на те, щоб зменшити кількість осіб на земній кулі, щоб не допустити перенаселення.

України це не дуже стосується: люди вмирають з геометричною прогресією, хворіють, покидають добровільно країну, де горьківське гасло «Всё для человека! Всё во имя человека! Человек – это великолепно!» - пустий звук для сильних світу цього. У різних країнах переслідуються різні цілі. Це зовсім різні іпостасі одного наукового феномена...

Китай понад тридцять років проводить найбільшу й найуспішнішу програму з євгеніки, яка наближає його дедалі швидше піднесення до статусу світової надпотиуги. Але чому й досі політика дітонародження привернула так мало уваги?

Китай не робить таємниці зі своїх євгенічних амбіцій як в історії своєї культури, так і в урядовій політиці. Упродовж поколінь, китайські інтелектуали наголошують на тісних зв'язках між державою, нацією, населенням, ханьською расою та, більш віднедавна, китайським генофондом.

Традиційна китайська медицина зосереджувалася на запобіганні дефектів народження, на просуванні здоров'я матері та «зародкової освіти» під час вагітності, та на виплекуванні семені батька та крові матері задля створення розумних, здорових немовлят.

Розуміння здоров'я як можливості репродукції, щастя, гармонії особистого і громадського знайшло своє відображення навіть в самому терміні «євгеніка». У китайській мові це слово звучить як «*youshengxue*» і дослівно перекладається на як «учення про чудове (блаженне) народження». Правда, підсумки Другої світової не минули й китайський громадський дискурс, так що перші ж посилання за таким пошуковим запитом все одно приведуть вас в Аушвіц.

Багато науковців та реформаторів республіканського Китаю (1912-1949) були палкими дарвіністами й гальтоніанцями. Вони турбувалися про виродження раси та «науку деформованих зародків» та вбачали в євгеніці шлях до відновлення належного Китаю місця панівної цивілізації світу після століття приниження європейським колоніалізмом. Утім, комуністична революція на кілька десятиліть запобігла тому, щоб ці євгенічні ідеали мали значний вплив на політику. Мао Цзедун був надто заклопотаний зростанням військової та виробничої потуги й надто боявся селянського бунту, щоб втручатись у традиційні китайські практики розмноження.

Але потім після смерті Мао до влади прийшов Ден Сяопін. Ден віддавна розумів, що Китай досягне успіху, лише якщо Комуністична Партія змістить свою увагу з економічної політики до політики народонаселення.

Він лібералізував ринки, проте запровадив політику однієї дитини – частково щоб скоротити демографічний вибух у Китаї, а також для зменшення дигенетичного приплоду серед селян. Упродовж 1980-х, китайська пропаганда спонукає пари заводити дітей «пізніше, довше, менше, краще» – в пізнішому віці, з довшим інтервалом між народженнями, наслідком чого дітей стає менше, але їх якість - вище.

Із законом про здоров'я матері й немовляти 1995-го року (відомим як євгенічний закон, доки прозахідна опозиція змусила змінити назву), Китай заборонив одруження людям зі спадковими розумовими й фізичними розладами та запровадив масове допологове ультразвукове дослідження на дефекти плоду.

Ден також заохотив вибіркове парування, просуваючи урбанізацію та вищу освіту, так щоб розумні, працьовиті молоді люди легше змогли знайомитися, збільшуючи частку дітей, які будуть на найвищому краї розумності й добросовісного планування.

Одним зі спадків Ден Сяопіна є нинішня стратегія Китаю з максимізування «Всебічної національної міці». Вона включає економічну

міць (ВВП, природні ресурси, енергія, виробництво, інфраструктура, володіння національним боргом США), віськової міці (кібервійна, балістичні ракети проти авіаносців, анти супутникові ракети) та м'яка міць (культурний престиж, пекінська Олімпіада, туризм, китайські фільми та сучасне мистецтво, Інститути Конфуція, шанхайські хмарочоси).

Але Всебічна національна міць також включає «біоміць»: створення людського капіталу найвищої якості в термінах генів населення Китаю, здоров'я й освіти. Китайська біоміць має стародавні корені в понятті «юшень» («добре народження» – яке буквально означає те саме, що й «євгеніка»). Китаєм тисячу років керувала когнітивна меритократія, яка обиралася шляхом імперських іспитів на основі надзвичайно жорсткої конкуренції. Найрозумніші молоді люди ставали ученими-посадовцями, що керували масами, накопичували багатство, приваблювали численних дружин, були полігамні й мали більше дітей.

Нинішні іспити «гаокао» для вступу в університет, які щороку проходять понад 10 мільйонів молодих китайців – це лише оновлена версія цих імперських іспитів, шлях до освітнього, професійного, фінансового й подружнього успіху. Тепер, із послабленням політики однієї дитини, багатші пари можуть заплатити «соціальний платіж на виховання», щоб завести додаткову дитину, відтворюючи традиційний для Китаю зв'язок між розумом, освітою, багатством і успіхом на ниві розмноження.

Китайська євгеніка швидко ставатиме дедалі ефективнішою, зважаючи на потужні інвестиції Китаю в дослідження геному людини, що стосуються розумових та фізичних характеристик. Пекінський інститут геному налічує понад 4000 дослідників. Тут є більше творців послідовностей ДНК «наступного покоління», ніж будь-де у світі – й вони створюють послідовності понад 50000 геномів на рік. Нещодавно інститут придбав каліфорнійську фірму *Complete Genomics*, ставши основним суперником біотехнологічної компанії *Illumina*.

Проект когнітивної геноміки, який проводить Пекінський інститут геному, зараз декодує послідовності повного геному тисяч людей з дуже високим IQ по всьому світу, виловлюючи набори алелів, які передбачають високий IQ.

Ці набори генів, що визначають IQ, невдовзі буде знайдено – але, ймовірно, їх використовуватимуть переважно в Китаї, для Китаю. Потенційно наслідки дозволять усім китайським парам максимізувати розум своїх нащадків, обираючи серед власних запліднених яйцеклітин одну чи дві, що включають найбільшу ймовірність найбільшого розуму. З огляду на менделівську генетичну лотерею, діти, створені тією самою парою, зазвичай різняться за інтелектом на від 5 до 15 балів IQ. Тож цей метод «вибору ембріона до його імплантації в оболонку матки» може дозволити зростання IQ в кожній китайській сім'ї на 5-15 балів IQ за покоління. Через кілька поколінь зі світовою конкурентоспроможністю Заходу буде покінчено.

У Китаї існує незвично тісна співпраця між урядом, науковцями, медициною, освітою, ЗМІ, батьками та споживацтвом у тому, що стосується просування утопічної ханьської етнодержави. Зважаючи на сучасний розвиток еволюційної поведінкової генетики, то вони досягнуть успіху. Добробут і щастя країни з найбільшим населенням у світі залежить від цього.

Аналізуючи китайську еволюцію можна сказати, що це дійсно феномен! Але для українського народу такі ставки надто високі. Чого ми можемо навчитися із того, що роблять китайці? Чи позитивно це вплине на збільшення українського населення?

Література

1. <http://voprosik.net/kitaj-i-novaya-evgenika/>

Солошенко Е.М.¹, Чікіна Н.О.², Кугасєвська Н.В.³

¹Інститут дерматології і венерології НАМНУ (м. Харків),

²Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут»,

³НДІ гігієни праці і професійних захворювань

Харківського національного медичного університету

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ОСНОВ ПРОФІЛАКТИКИ АЛЕРГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

В останній час зміна вимог до підготовки майбутніх лікарів у чинних програмах та директивних документах потребує нових підходів до навчально-навчального процесу. Одним із чинників поглибленої підготовки кадрів є не тільки подальша оптимізація навчального процесу, що спрямована на підвищення наочності викладання профільних дисциплін, але й на знайомство студентів з психолого-педагогічними основами профілактики соціально-небезпечних і екологічно-небезпечних захворювань (інфекції, що передаються статевим шляхом, ВІЛ/СНІД, мікози та алергози). Унікальні можливості в цьому плані властиві навчальним комп'ютерним мультимедійним програмам. Мультимедійні технології при їх застосуванні в учбовому процесі не лише основних профільних предметів, але й здоров'язбережувальних освітніх технологій, зокрема при викладанні основ профілактики алергічних захворювань, мають значну перевагу. Великий обсяг інформації, яку можливо розмістити на них, дає практично необмежений доступ до застосування мультимедійних ресурсів, в процесі знайомства з якими студент сам може регулювати співвідношення відео- і текстової інформації, що значно підвищує засвоєння нової інформації, а також суттєво знижує матеріальні витрати на проведення навчального процесу.